

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 และทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่จัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ โดยมีสมมติฐานว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 และ คะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาที่จัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองสูงกว่านักศึกษาที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ที่ได้รับการคัดเลือกมาด้วยวิธีการสุ่มจากห้องเรียนตามสภาพจริง จำนวน 2 ห้องเรียน จับฉลากโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม เพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุมที่จัดการเรียนรู้แบบปกติ 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน ใช้เวลาจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มละ 21 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แผนการจัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง แผนจัดการเรียนรู้แบบปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบสมมติฐานด้วยสถิติทดสอบ MANOVA วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 เรื่องหลักและวิธีการใช้ยา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีค่าเท่ากับ 81.75/84.80 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 ของนักศึกษาที่จัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สูงกว่านักศึกษาที่จัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. คะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ ของนักศึกษาที่จัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สูงกว่านักศึกษาที่จัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 และทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่จัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ” มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองวิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 เรื่องหลักและวิธีการใช้ยา สำหรับนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 คือ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.75/84.80 ทั้งนี้เป็นผลมาจาก

1.1 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นมีคุณภาพอยู่ในระดับดีและมีประสิทธิภาพ จากการหาคุณภาพและประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองจะเห็นได้ว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองมีคุณภาพอยู่ในระดับดีและมีประสิทธิภาพ 81.75/84.80 ซึ่งเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ว่ามีคุณภาพและประสิทธิภาพ เนื่องจาก มีการพัฒนาและออกแบบอย่างเป็นระบบ กล่าวคือมีการศึกษาหลักสูตร เนื้อหา และวิเคราะห์เนื้อหา มีการสร้างชุดการเรียนที่น่าสนใจมีการออกแบบกราฟิกประกอบ มีการโต้ตอบระหว่างผู้เรียน และบทเรียน อีกทั้งได้ผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านเทคนิคการผลิตสื่อรวมไปถึงมีการดำเนินการทดลองหาประสิทธิภาพตามกระบวนการวิจัยและพัฒนาอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ ศศิธร บุญภาพ (2548 : 134) ที่ว่าในการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนถ้าได้รับการพัฒนาแล้วก็สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผลการวิจัยของ จันทนา เตชะทัตตานนท์ (2546 : บทคัดย่อ) ; ดวงสมร ฉิมกรู (2548 : บทคัดย่อ) ; ธนุศักดิ์ ทองมัน (2547 : บทคัดย่อ) ; ภาวนา เห็นแก้ว (2545 : บทคัดย่อ) ; วรวิทย์ พฤษยาทวิกุล (2547 : บทคัดย่อ) ; ศศิธร บุญภาพ (2548 : บทคัดย่อ) และ เอนก ประดิษฐ์พงษ์ (2545 : บทคัดย่อ) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง พบว่า บทเรียนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้จริง ดังนั้นจะเห็นได้ว่าบทเรียนที่ใช้จัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 การจัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งผู้เรียนแต่ละคนมี

ความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกพอใจและไม่เกิดความกดดันขณะเรียน เมื่อเรียน ไม่ทันผู้เรียนคนอื่น และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ไม่ยึดติดกับสถานที่ เวลาและบุคคล ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา เป็นการเรียนรู้ตามอัชฌาศัย และต่อเนื่อง (เย็น ภู่วรรณ. 2544 : ออนไลน์) และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (หมวด 4 มาตรา 22) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนต้องสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนรู้นับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ส่งผลให้ผู้เรียน มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้สูงขึ้น

1.3 การจัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการเรียนแบบใหม่สำหรับผู้เรียน การนำเสนอเนื้อหาเรื่องราวมีทั้งข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว สี และเสียง จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจเป็นพิเศษ ซึ่งถือได้ว่าเป็นแรงกระตุ้น ให้นักเรียนกระตือรือร้นในการเรียน ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ ดวงสมร นิมิตร (2548 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนซึ่งเป็นการเรียนด้วยตนเองมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าการเรียนปกติ

2. คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาพัฒนาทักษะชีวิต 1 ของนักศึกษาที่จัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สูงกว่านักศึกษาที่จัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจจะเป็นผลมาจาก

2.1 กิจกรรมในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่มีการทำแบบฝึกหัดย่อยและตรวจผลให้นักศึกษาทราบทันที ทำให้นักศึกษาที่ได้คะแนนมากมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่จะปฏิบัติกิจกรรมในการเรียนครั้งต่อไป ส่วนนักศึกษาที่ได้คะแนนน้อยก็จะทำให้ทราบข้อบกพร่องของตนเองและนำไปปฏิบัติเพื่อจะได้พยายามปรับปรุงแก้ไขตนเองในการเรียนหรือทำกิจกรรมต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนวคิดของ เพ็ญศรี สร้อยเพชร (2542 : 29 - 31) ที่กล่าวว่า การเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นรูปแบบการเรียนที่มีการจัดสภาพการวางเงื่อนไขให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามจุดประสงค์ปลายทาง โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างกระฉับกระเฉง มีกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ได้สัมผัส เรียนทีละน้อยตามลำดับขั้น ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความจำ และทักษะ การได้ทราบผลการเรียนทันที ทำให้เป็นแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงขึ้น และมีการเสริมแรงที่ให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ที่เป็นความสำเร็จ

2.2 กิจกรรมในชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากสื่อการสอน และปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้นักศึกษามีสมาธิในการเรียนและมีอิสระในการเรียนมากขึ้น และเมื่อผู้เรียนมีปัญหา

สามารถปรึกษาครูผู้สอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่ ชลียา ลิมปิยากร (2540 : 22) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นจะต้องอยู่บนรากฐานสำคัญ 3 ประการ คือ 1) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดความสัมผัสจนนำไปสู่การรับรู้ และเกิดประสบการณ์รูปธรรมในที่สุด 2) เนื้อหา และสื่อที่ใช้ถ่ายทอดประสบการณ์ ต้องเหมาะสมกับผู้เรียนทั้งในด้านวุฒิภาวะ วัย ระดับสติปัญญา ความสนใจ และความถนัด 3) ผู้สอนต้องตระหนักอยู่เสมอว่า เป้าประสงค์สุดท้ายที่ผู้เรียนควรจะได้รับนั้น มาใช้ให้เกิดประโยชน์ และพัฒนาไปสู่ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อัดเกิดจากความเข้าใจในเนื้อหานั้น ๆ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีสร้างความรู้ใหม่โดยผู้เรียนเอง (Constructivism) ที่วารินทร์ รัชมีพรหม (2542 : 184) กล่าวไว้ว่า ผู้เรียนจะมีการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคล เหตุการณ์ และสิ่งอื่นๆ และผู้เรียนจะปรับตนเองโดยวิธีคิดซึม สร้างโครงสร้างทางปัญญาใหม่ โดยผู้เรียนอาจมีผู้ให้คำปรึกษา เช่น ครูผู้สอน หรือนักคิดที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความหมายต่อความจริง หรือความรู้ที่ผู้เรียนได้รับเอาไว้

3. คะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาที่จัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สูงกว่านักศึกษาที่จัดการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเนื่องมาจาก

3.1 ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสื่อได้รวมเอาคุณสมบัติของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และความเป็นมัลติมีเดียมารวมเข้าไว้ด้วยกัน มีการเชื่อมโยงเนื้อหาบทเรียนตามเงื่อนไขของบทเรียน ทั้งภายในและภายนอกบทเรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักสำคัญตามแนวคิดของเชดสคัคคี่ โฆวาสินธุ์ (เชดสคัคคี่ โฆวาสินธุ์. 2530 : 79) คือต้องกำหนดสถานการณ์ขึ้นมาให้ผู้เรียนได้ศึกษาหรือปฏิบัติและเมื่อผู้เรียนไม่เข้าใจส่วนใดก็สามารถเชื่อมโยงกลับมาสู่เนื้อหาในบทเรียนได้ทันที ผู้เรียนสามารถเรียนได้บ่อยครั้งตามต้องการ ทำให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้เพราะการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้หลายรูปแบบ เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ก็จะเชื่อมโยงสู่การเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ควบคู่กัน

3.2 การจัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาในเชิงปฏิบัติของผู้เรียนแต่ละคน และเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ซึ่งทั้งสองประการนี้มุ่งที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่การเรียนอย่างอิสระและเต็มตามศักยภาพ และพัฒนาการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และทักษะการคิดวิเคราะห์

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของ นักศึกษาการศึกษานอก โรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นระหว่างการจัดการเรียนรู้จากชุดการ เรียนรู้ด้วยตนเองกับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ พบว่านักศึกษาที่เรียนรู้จากชุดการ เรียนรู้ด้วยตนเองมีผลสัมฤทธิ์และทักษะการคิดวิเคราะห์สูงกว่านักศึกษาที่เรียนรู้แบบปกติ ผู้วิจัยจึงมี ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

1.1.1 ควรนำการจัดการเรียนรู้จากชุดการ เรียนรู้ด้วยตนเองไปประยุกต์ใช้ให้ เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาอื่นที่สอน เพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้การเรียนรู้อื่นเป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถของแต่ละคน ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ในการเรียนรู้อย่างอิสระและเกิดการเรียนรู้ไปตามศักยภาพของแต่ละคน

1.1.2 ควรให้ความรู้ในเนื้อหาวิชาและฝึกทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ด้วยการ เพิ่มแบบฝึกหัด ใบงาน กิจกรรมที่จัดไว้ในชุดการ เรียนรู้ด้วยตนเองให้มีความหลากหลาย เพื่อให้ ผู้เรียน ได้ฝึกทักษะเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ได้อย่างเต็ม ความสามารถ

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์และหน่วยงานการศึกษานอก โรงเรียน

1.2.1 ควรสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้จากชุดการ เรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เพื่อให้การจัดการเรียนรู้อื่นมีประสิทธิภาพและเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน

1.2.2 ควรนำการจัดการเรียนรู้จากชุดการ เรียนรู้ด้วยตนเองไปใช้ในการวางแผน ด้านการเรียนการสอนและการพัฒนาหลักสูตร

1.2.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากชุดการ เรียนรู้ด้วยตนเอง ยึดความสำคัญของ ความสามารถที่แตกต่างของบุคคล ซึ่งเหมาะสมกับนักศึกษา การศึกษานอกโรงเรียนมาก เพราะ แต่ละคนเป็นผู้ที่มีวิวัฒนาการความรู้ประสบการณ์ด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน ประกอบกับจากการตอบ แบบสำรวจ นักศึกษาส่วนใหญ่ชอบวิธีเรียนจากชุดการ เรียนรู้ด้วยตนเอง และภาพรวมมีความพึง พอใจต่อการจัดการเรียนรู้จากชุดการ เรียนรู้ด้วยตนเองในระดับดีมาก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการจัดการเรียนรู้จากชุดการ เรียนรู้ ด้วยตนเองกับตัวแปรด้านอื่น ๆ เช่น เจตคติต่อการเรียน ความคงทนต่อการเรียนรู้

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลของการจัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบ 4 MAT การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบโมเดลซิปปา

2.3 ควรจัดการเรียนรู้จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับนักศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และในวิชาอื่น

2.4 ควรศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง